

Сергій Трубчанинов,
кандидат історичних наук,
доцент кафедри історії України
Кам'янець-Подільського національного
університету імені Івана Огієнка

ІСТОРИЧНО-ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В УНІВЕРСИТЕТІ ЯНА КАЗИМИРА (1919–1939 рр.)

З листопада 1918 р. по вересень 1939 р. Львівський університет носив ім'я свого засновника – короля Яна Казимира і був одним із найбільших у Другій Речі Посполитій. Про його діяльність є декілька ґрунтовних праць сучасних польських дослідників. Проте на сьогоднішній день залишається маловивченим розвиток історично-географічних досліджень в стінах університету у міжвоєнний період.

У статті аналізуються здобутки наукових шкіл Університету Яна Казимира в області історичної географії. Зазначається, що далеко за стінами університету були відомі такі його професори, як географ Еугеніуш Ромер, історики Францішек Буяк і Ян Птасьнік. Охарактеризовано захищені в 1920–1930-х роках магістерські праці та докторські дисертації, в яких досліджувалася історично-географічна проблематика.

Ключові слова: Університет Яна Казимира, історична географія, Е. Ромер, Ф. Буяк.

У міжвоєнний період Львів був важливим освітнім і культурним центром Другої Речі Посполитої. Тут існувала розгалужена мережа навчальних закладів, бібліотек, архівів, наукових товариств, періодичних видань і видавництв, працювала плеяда відомих учених. 18 листопада 1918 р. Міністерство релігійних визнань і освіти Польщі спеціальним розпорядженням оголосило, що бере Львівський університет під свою опіку та присвоїло йому ім'я короля Яна Казимира. Мовою викладання у навчальному закладі стала виключно польська, українські кафедри були закриті, українській молоді було обмежено доступ до навчання в університеті. У радянській історичній науці побутувало твердження, що впродовж міжвоєнного періоду у Львівському університеті спостерігався спад наукових студій, а проведені дослідження були

малозначущими. Насправді ж, у 1919–1939 рр. Університет Яна Казимира був потужним центром наукових досліджень у самих різних сферах. Про діяльність Львівського університету у міжвоєнний період вийшло декілька ґрунтовних монографій сучасних польських дослідників [34, 37]. Спеціальна монографія присвячена історії географічного інституту університету в 1883–1939 рр. [35]. Колектив українських і польських істориків підготував монографію про викладання історії у Львівському університеті з кінця XVIII ст. до наших днів [20].

На сьогоднішній день маловивченим залишається розвиток історично-географічних досліджень в стінах Львівського університету у міжвоєнний період. Так, у статті про розвиток історичної географії в Польщі сучасний польський дослідник Богуміл Шади лише побіжно згадує про діяльність у цій галузі в 1920–1930-х рр. учених з університету зі Львова – географа Е. Ромера та історика Ф. Буяка [38, с. 21]. Польська дослідниця Галина Шульц лише зазначає про участь Е. Ромера в роботі над «Географічним словником Польської держави» та Ф. Буяка – в комісії «Атласу історичного» [39, с. 336]. Деякі історико-географічні праці, які виконувалися в географічному інституті Університету Яна Казимира, охарактеризовано у монографії Кристини Гарасімюк [35].

Мета статті – проаналізувати здобутки наукових шкіл Університету Яна Казимира в області історичної географії. Задля цього необхідно показати діяльність провідних учених та їхніх учнів, охарактеризувати тематику магістерських праць і докторських дисертацій, захищених у 1920–1930-х роках, в яких досліджувалася історично-географічна проблематика.

Насамперед зазначимо, що Університет Яна Казимира спершу складався з чотирьох відділів (факультетів): юридичного, медичного, теологічного і філософського. Останній у 1924 р. був розділений на два окремі факультети – гуманістичний і математично-природничий. На гуманістичному відділі відбувалася підготовка майбутніх істориків, на математично-природничому – географів. До 1926 р. після закінчення навчання в університеті можна було отримати ступінь доктора філософії [20, с. 298; 35, с. 128-129].

26 листопада 1925 р. було видано розпорядження Міністерства релігійних визнань і освіти «Про магістерські іспити на філософських факультетах (гуманістичних і математично-природничих)», пізніше доповнене конкретними правилами, які визначали навчальні програми та іспити для різних спеціальностей. Стосовно історії це було зроблено в розпорядженні міністерства від 2 квітня 1926 р. Студенти, які бажали отримати ступінь магістра філософії, були зобов'язані навчатися мінімум 11 триместрів на якомусь із відділів. Щонайменше два останні триместри студент мав провести на відділі, на якому хотів здобути ступінь магістра філософії і який приймав його працю до захисту. Під час навчання студенти-історики обов'язково мали скласти іспити з наступних предметів: методів історичного дослідження, допоміжних наук та історичних джерел в контексті історії Польщі, давньої історії, середньовічної історії (Польщі та всесвітньої), нової і новітньої історії (Польщі та всесвітньої), основних засад філософських наук. Всі ці іспити були усні і додатково один (або два) письмових. Після проходження цих іспитів і принаймні 5 триместрів семінарських занять студент міг обрати тему магістерської праці. Тема могла торкатися «певного періоду політичної історії польської чи всесвітньої, або частини історії економічної, політичної чи культурної, або допоміжних історичних дисциплін та історичної географії». Тематика магістерської праці мала бути сформульована так, щоб її можна було «старанно виконати протягом близько двох семестрів». Останній іспит складався з обговорення представленої студентом роботи, а також з'ясування екзаменаційною комісією його знань з обраної ним галузі [20, с. 364-365, 373].

Далеко за стінами Університету Яна Казимира були відомі наукові школи таких професорів, як географ Еугеніуш Ромер (1871–1954), історики Францішек Буяк (1875–1953) та Ян Птасьнік (1876–1930).

У 1921 р., після участі у роботі польської делегації на Паризькій мирній конференції, до праці у Львівському університеті повернувся професор Е. Ромер, якого називають «батьком» польської геополітики. Найбільша увага в історіографії приділяється його діяльності в галузі картографії

[див., зокрема: 32, 36]. Слід наголосити, що в 1921–1930 рр. саме Е. Ромер очолював географічний інститут університету та організував навчання майбутніх географів на математично-природничому факультеті. Серед тематики досліджень, запропонованих Е. Ромером студентам, вагоме місце належало проблемам історичної географії або історії географії. Так, у 1921/1922 навчальному році під його керівництвом працювало 16 осіб, четверо з яких виконували наступні дослідження: «Дороги в Польщі в епоху П'ястів» (Малгожата Шелленберг), «Дороги в Польщі в епоху Ягеллонів» (Стефанія Данкнерівна), «Розвиток кордонів європейських держав» (Ян Рогорський), «Г. Коллонтай як географ» (Юзефа Рудніцька-Менкарська) [35, с. 133]. Дані роботи стали початком більш ґрунтовних досліджень в обраному напрямку.

З названих студентів Я. Рогорський першим підготував свою докторську дисертацію на тему «Внесок до проблем політичних кордонів» (1923 р.). У своїй відносно невеликій праці він проаналізував можливості по обороні державних кордонів, які проходять по морському узбережжю, річках чи суходолу. Дисертація в основному базувалася на матеріалах з історії Франції доби середньовіччя та нового часу. Зокрема, було проаналізовано французькі військові походи в 1276–1859 рр. [12]. У квітні 1925 р. М. Шелленберг-Цірхоферова захистила докторську дисертацію «Шляхи сполучення в Польщі у світлі історіографії». Відгуки керівника – проф. Е. Ромера і рецензента – проф. Ф. Буяка були схвальними. Зокрема, науковий керівник підкреслював, що дана праця має незаперечне велике значення, адже вивчення мережі комунікацій є внеском у реконструкцію економічних і культурних стосунків доби П'ястів. Рецензент приєднався до думки Е. Ромера, підкресливши влучні спостереження, ґрунтовне пояснення складних питань та значний обсяг роботи, яка була пророблена автором [35, с. 156]. У травні 1926 р. була захищена докторська дисертація С. Пайпер (до заміжжя – Данкнерівна), тема якої була схожа з попередньою, проте її оцінили як середню [35, с. 159]. Найдовшим з цієї групи студентів був шлях до отримання докторської ступені Ю. Рудніцької-Менкарської. Відомо, що на конгресі слов'янських географів і етнографів у Югославії в 1931

р. вона виступила з доповіддю «Питання потопу у кс. Г. Коллонтая». Проте під керівництвом Августа Цірхофера вона в цей час вже працювала над новою темою: «Розвиток міст на земній кулі в період 1875–1925 рр.». З доповіддю на цю тему вона виступила на міжнародному географічному конгресі в Парижі (1931 р.). Процес захисту дисертації на дану тему розпочався в 1933 р. і закінчився у 1934 р. [10, арк. 1, 4, 6-7, 40].

26 січня 1929 р. захистив докторську дисертацію на тему «Ян Длугош – польський географ XV ст.» Ян Корнаус, керівником якої був проф. Е. Ромер, рецензентом – проф. Г. Арктовський [35, с. 160].

Згідно розпорядження Міністерства релігійних визнань і освіти Польщі до 1932 р. можна було закінчити докторські студії без проходження магістеріуму, за умови, що вони розпочалися до 1926 р. У 1932 р. було захищено дві докторські дисертації історично-географічного спрямування, керівником яких був Е. Ромер: Марії Романовської («Зміни заліснення Королівства Польського в останньому столітті», рецензент проф. Ф. Буяк) та Францішека Угорчака («З методики досліджень осадництва», рецензент проф. Г. Арктовський) [35, с. 229]. Слід зазначити, що з рефератом на дану тему Ф. Угорчак виступав на міжнародному географічному конгресі в Парижі (1931 р.). Він запропонував картографічний метод відображення різниці та змін у заселенні, для чого використовувалися «еквідистанти» – рівновіддалені лінії за 250, 500 і 1000 м від забудови [13].

Найдовшим до омріяного докторського ступеню був шлях викладача з Другої державної гімназії у Тернополі Юзефа Галічера, який зміг захистити свою роботу, коли йому виповнилося 50 років. Перший варіант дисертації на тему «Розміщення і приріст населення в Європі в період 1820–1900 рр.» Ю. Галічер підготував у 1925 р. під керівництвом Е. Ромера. Проте її захист, запланований на 1926 р., не відбувся з огляду на негативну рецензію проф. Ф. Буяка [2, арк. 61-62, 5]. Перероблений варіант роботи отримав назву «Карти чисельності та центрів залюднення Європи близько року 1720, 1820, 1930». 1 травня 1937 р. на засіданні комісії у складі голови – декана проф. Ю. Токарського, членів – головного референта і

екзаменатора з першого предмету проф. А. Цірхофера, «корреферента» проф. Е. Ромера, екзаменатора з другого предмета проф. Я. Чекановського було ухвалено присудити Ю. Галічеру ступінь доктора філософії [2, арк. 72].

Учень Е. Ромера проф. А. Цірхофер у 1934–1939 р. при допомозі двох доцентів організував комплексне вивчення Галичини. Серед п'яти тем, запропонованих студентам для дослідження, були і наступні: «Географія сільського поселення в Карпатах Покутських» та «Монографії міст і містечок Південно-Східної Польщі (Львів, Самбір, Перемишль, Яворів, Сокаль, Гримайлів, Пустинь, Коломия)» [35, с. 238]. У 1934 р. була захищена магістерська робота Едварда Смолінського «Географія оборонних місць Південно-Східної Польщі» (рецензенти Я. Чекановський та А. Цірхофер), який ставив за мету «встановити залежність оборонного будівництва від місцевих умов» [18, арк. 6]. В додатках роботи містилася інформація про 259 фортифікаційних об'єктів, більшість з яких були зруйновані у XVIII ст. [18, арк. 36-44]. Магістерська робота Йосипа Брожа «З антропогеографії сіл Красноя і Стебника» (1935 р.) містила інформацію про геологію, морфологію, водні ресурси, типи розселення, житлове будівництво, господарство та національний склад даних сіл у 1880–1934 рр. [15].

Достатньо об'єктивною була невелика за обсягом магістерська робота Стефанії Ганус «Лінія національної рівноваги в Галичині та рух цього етнічного польсько-українського кордону з 1880 по 1931 р.», підготовлена близько 1936 р. Автор показала динаміку втрат території, на якій українці склали більшість [16, арк. 11, 15-20].

Комплексний характер мала магістерська робота Марека Грамського «Ексіз географічної монографії Яворова» (рецензенти А. Цірхофер та А. Фішер), захищена у 1937 р. Вона складалася з восьми розділів, перший з яких було присвячено історичному описові [17].

Не менш інтенсивними були історико-географічні дослідження на гуманістичному факультеті Університету Яна Казимира. У 1923 р. була подана до захисту докторська дисертація Зигмунта Войцеховського «Поділ Малополющі на

каштелянії до кінця XIII ст.», рецензентом якої був Я. Птасьнік [1].

У 1924 р. ступінь доктора за наукову роботу «Торгівля Львова в XV столітті» отримала Луція Харевічова, яка працювала молодшим асистентом на кафедрі загальної історії середніх віків (керівник – проф. Я. Птасьнік), одна з трьох жінок, допущених до габілітації у міжвоєнному Львові. Весь період свідомого життя Л. Харевічова присвятила науці, досліджуючи і популяризуючи історію Львова та міст загалом [20, с. 265-274]. Важливе місце вона приділяла вивченню історичної топографії. У 1930 р. Л. Харевічова підготувала концептуальну статтю про значення дослідження планів міст для їхньої історії [19].

Наведемо назви докторських дисертацій історично-географічного спрямування, які захищалися на гуманістичному факультеті наприкінці 1920-х – 1939 рр.

У 1927 р. була підготовлена до захисту докторська дисертація Тадеуша Лютмана «Студія на історію торгівлі Бродів. 1773–1855» [9]. У 1930–1931 рр. захищав докторську дисертацію на тему «Європейська Сарматія Клавдія Птолемея (географія, її джерела та історичне значення)» Микити Думки. Рецензентами роботи були відомі історики К. Хиліньський та Ф. Буяк [4]. Слід зазначити, що у своїй автобіографії М. Думка підкреслював, що в 1918–1920 рр. був учасником польсько-української та українсько-більшовицької воєн [4, арк. 8]. Докторська дисертація ще одного українця – Івана Карпинця «Проблема міст колишньої Галичини (з 1772 р. до середини XIX ст.)» (керівник – А. Шельонговський) була захищена у 1931 р. [5]. У 1932–1933 рр. докторську дисертацію на тему «Географічний горизонт Арістотеля» захищав Ігнацій Фасс (керівник – Р. Інгарден, рецензенти – К. Хиліньський та Е. Буленда) [14].

Важливе значення надавалося вивченню топоніміки. Цьому питанню були присвячені докторські дисертації Стефана Грабця «Географічні назви Гуцульщини» [3] та Ярослава Рудницького «Місцеві назви Бойківщини» [35, с. 230].

У докторській дисертацію Рузі Юффовни «Подорожі поляків на Схід в XV і XVI ст. (Азія, Африка, Туреччина

європейська)» було зібрано інформацію про 93 польських посольства до Туреччини в 1414–1599 рр., проаналізовано мандрівки поляків до інших країн Сходу [7].

Одним із найвідоміших польських істориків міжвоєнного двадцятиріччя був професор Ф. Буяк. Завдяки його старанням Львівський університет став головним осередком у Польщі з вивчення суспільно-економічної історії. Школа Ф. Буяка об'єднувала його учнів і співробітників, які працювали в інституті суспільно-економічної історії. Ф. Буяк був великим знавцем середньовічної історичної географії, історії колонізації польських земель, суспільно-економічних відносин на польських теренах у ранньому середньовіччі тощо. Він не лише багато сам працював у цьому напрямку, але й пропонував відповідні дослідницькі теми своїм студентам. Варто підкреслити, що саме Ф. Буяк забезпечував викладання історичної географії для майбутніх істориків [20, с. 363-372].

В інституті суспільно-економічної історії була підготовлена «Історична географія Галицько-Володимирської Русі» Юрія Кулиничя [21]. У 1927 р. була подана до захисту праця Антоні Ленчара «Пинські болота». У своїй рецензії на цю роботу М. Пасейко відзначив, що «автор мав показати нам Полісся протягом 350 з лишнім літ з погляду історичної географії» [23, арк. 2].

Декілька робіт було присвячено історичній демографії та історії колонізації. Праця «Розміщення населення в Малопольщі в другій половині XVI ст.» була підготовлено Адамом Лютманом [22]. У 1928 р. Тадей Луденбергер подав працю на тему: «Населення польських земель у перших літах Казимира Великого» [28]. Данута Моравіцька у 1933 р. підготувала роботу «Населення Львова в XVI–XIX ст.» [29]. Докторська дисертація Генріка Лепуцького «Колонізаційна діяльність Марії Терези та Йосипа II в Галичині (1774–1790)» містила інформацію про 138 колоній, які були засновані у Галичині на початку австрійського панування [8]. У 1935–1936 рр. захищалася докторська дисертація Юзефа Парадовського «Осадництво в Хелмінській землі в середні віки» [11]. У науковому журналі «Огляд історичний» у 1937–1938 рр. вийшла доволі критична рецензія на цю дисертацію, яку написав відомий учений з Кракова

Кароль Бучек. Однак він не відкидав значення праці, проробленої Ю. Парадовським [33].

Ф. Буяка зацікавив вплив на суспільно-економічний розвиток різних стихійних бід. З цією метою він розсилав анкети до парафіяльних священників. Проте відповіді на питання анкети в основному стосувалися ХІХ – першої третини ХХ ст. [30]. Опрацьована Ф. Буяком картотека стихійних лих включала явища, які відбувалися на значних просторах Східної Європи в Х–ХІХ ст. [31].

З проблеми впливу стихійних лих на історичний розвиток Польщі студентами Ф. Буяка була підготовлена низка наукових праць. Так, Фелікс Мрозік написав працю на тему «Хроніка стихійних лих у Польщі і суміжних країнах. 1200–1350» [25]. У другій половині 1920-х рр. три студентки на семінаріумі з суспільно-економічної історії обрали теми своїх праць з даної проблематики: Гелена Добруцька («Стихійні лиха у Польщі. 1586–1632», 1926 р.), Яніна Ничівна («Стихійні лиха. 1450–1586», 1929 р.) та Станіслава Намачинська («Стихійні лиха в Польщі в 1548–1586 рр.») [24, 26, 27].

Від інших робіт історично-географічного спрямування вирізнялася дисертація Тадеуша Левіцького «Кетама. Причинок до історичної географії Північної Африки», подана у 1930 р. на здобуття ступеня доктора філософії в галузі наук орієнтальних. Її автор вивчав на гуманістичному факультеті арабську та гебрайсько-арамейську філологію. Регіон Кетама на півночі Алжиру було охарактеризовано в роботі за наступним планом: географічне розташування, формування та межі цього етнографічного регіону, опис території, матеріальна і духовна культура, огляд історії [6].

Таким чином, на основі архівних джерел і наукової літератури вперше в українській історичній науці з'ясовано стан дослідження історично-географічної проблематики у Львівському університеті в 1919–1939 рр. Аналіз захищених у 1920–1930-х роках магістерських праць та докторських дисертацій з проблем історичної географії дає можливість стверджувати, що найбільше уваги приділялося вивченню історії колонізації земель Польщі, регіональній історії Галичини,

історії географії та розвиткові міст, торгівлі і транспортних артерій.

Список використаних джерел та літератури:

1. Державний архів Львівської області (далі – Держархів Львівської області), ф. 26, оп. 4, спр. 169, 73 арк.
2. Держархів Львівської області, ф. 26, оп. 4, спр. 182, 103 арк.
3. Держархів Львівської області, ф. 26, оп. 4, спр. 216, 292 арк.
4. Держархів Львівської області, ф. 26, оп. 4, спр. 244, 131 арк.
5. Держархів Львівської області, ф. 26, оп. 4, спр. 283, 153 арк.
6. Держархів Львівської області, ф. 26, оп. 4, спр. 359, 55 арк.
7. Держархів Львівської області, ф. 26, оп. 4, спр. 365, 116 арк.
8. Держархів Львівської області, ф. 26, оп. 4, спр. 367, 236 арк.
9. Держархів Львівської області, ф. 26, оп. 4, спр. 384, 174 арк.
10. Держархів Львівської області, ф. 26, оп. 4, спр. 414, 40 арк.
11. Держархів Львівської області, ф. 26, оп. 4, спр. 471, арк. 1-251.
12. Держархів Львівської області, ф. 26, оп. 4, спр. 521, 55 арк.
13. Держархів Львівської області, ф. 26, оп. 4, спр. 588, 14 арк.
14. Держархів Львівської області, ф. 26, оп. 4, спр. 596, 105 арк.
15. Держархів Львівської області, ф. 26, оп. 4, спр. 729, 27 арк.
16. Держархів Львівської області, ф. 26, оп. 4, спр. 784, 20 арк.
17. Держархів Львівської області, ф. 26, оп. 4, спр. 812, 84 арк.
18. Держархів Львівської області, ф. 26, оп. 4, спр. 1135, 41 арк.
19. Держархів Львівської області, ф. 26, оп. 11, спр. 110, 10 арк.
20. Історія та історики у Львівському університеті: традиції та сучасність (до 75-ліття створення історичного факультету): колективна монографія / за редакцією Леоніда Зашкільняка та Павла Серженги. – Львів : ПАІС, 2015. – 412 с.
21. Львівська національна наукова бібліотека України імені Василя Стефаника, Відділ рукописів (далі – ЛННБУ), ф. 132, спр. 33, 118 арк.
22. ЛННБУ, ф. 132, спр. 53, 176 арк.
23. ЛННБУ, ф. 132, спр. 57, 120 арк.
24. ЛННБУ, ф. 132, спр. 72, 71 арк.
25. ЛННБУ, ф. 132, спр. 74, 425 арк.
26. ЛННБУ, ф. 132, спр. 79, 143 арк.
27. ЛННБУ, ф. 132, спр. 82, 245 арк.
28. ЛННБУ, ф. 132, спр. 105, 132 арк.
29. ЛННБУ, ф. 132, спр. 112, 129 арк.
30. ЛННБУ, ф. 132, спр. 244, 73 арк.
31. ЛННБУ, ф. 132, спр. 245, 603 арк.
32. Ровенчак І. Професор Еугеніуш Ромер: здобутки і втрати на ниві географії та картографії / Ровенчак І., Шубер П. // Історія української географії. – 2003. – Вип. 8. – С. 17-22.
33. Buczek K. Z nowszych badań nad osadnictwem ziem polskich w średniowieczu / Karol Buczek // Przegląd Historyczny. – 1937-38. – Т. 34. – З. 1. – S. 274-295t.

34. Draus J. Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie 1918–1946. Portret kresowej uczelni / Jan Draus. – Kraków : Księgarnia Akademicka, 2007. – 328 s.
35. Harasimiuk K. A. Dzieje Instytutu Geograficznego w Uniwersytecie Lwowskim w latach 1883–1939 / Krystyna Aleksandra Harasimiuk. – Kraków : Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, 2012. – 446 s.
36. Pawlak W. Kartografia na tle innych badań i działalności Eugeniusza Romera / Władysław Pawlak // Polski Przegląd Kartograficzny. – 2004. – T. 36. – Nr 1. – S. 3-11.
37. Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie / pod redakcją dr. hab. Adama Redzika. – Kraków : Wysoki Zamek, 2016. – 1302 s.
38. Szady B. Geografia historyczna w Polsce – rozwój i perspektywy / Bogumił Szady // Studia Geohistorica. – 2013. – Nr 1. – S. 19-38.
39. Szulc H. Geografia historyczna osadnictwa wiejskiego w Polsce - kierunki i metody badań oraz perspektywy / Halina Szulc // Przegląd Geograficzny. – 2003. – T. 75. – Z. 3. – S. 335-350.

S. Trubchaninov. HISTORICAL-GEOGRAPHICAL RESEARCHES AT THE JAN KAZIMIERZ UNIVERSITY (1919–1939)

From November 1918 until September 1939 Lviv University was known as Jan Kazimierz University in honour of its founder King John II Casimir Vasa and was one of the largest academic center in the Polish Second Republic. It consisted of four Departments: Law, Medicinal, Theological, Philosophical. The last in 1924 was divided into Humanistic Department and Department of the Mats and Natural sciences. Several thorough monographs of the contemporary Polish researches are published about Jan Kazimierz University work. The individual monograph is devoted to the history of geographic institution of the University in 1883–1939. However, nowadays the development of historical-geographical researches at the University in the interwar period is still non well researched.

Article analyzes achievements of scientific schools of the Jan Kazimierz University in the historical geography. There were such famous professors as geografer Eugeniusz Romer, historians Franciszek Bujak and Jan Ptasnik. In particular, E. Romer was a distinguished Polish geographer, cartographer and geopolitician, whose maps and atlases are still highly valued by Polish experts.

F. Bujak was the founder of an original research school of Poland's rural economic history at the Jan Kazimierz University. He is the author of numerous dissertations, as well as his first groundbreaking analysis of economic situation of a village during the Partitions of Poland. F. Bujak taught future historians historical geography.

Described master's work and doctoral thesis defended in 1920–1930 in which studied historical problems. These works are prepared by historians, geographers and philologists.

Key words: Jan Kazimierz University, the historical geography, E. Romer, F. Bujak.

S. Trubczaninow. HISTORYCZNO-GEOGRAFICZNE BADANIA W UNIwersYTECIE JANA KAZIMIERZA (1919-1939)

W latach 1919–1939 Lwowski uniwersytet nosił nazwę swojego założyciela – króla Jana Kazimierza i był jednym z największych w II Rzeczypospolitej. Na temat działalności uczelni zostało napisano kilka podstawowych prac naukowych przez współczesnych polskich historyków. Jednakże, do tej pory aspekt rozwoju badań historyczno-geograficznych na uniwersytecie lwowskim w okresie międzywojennym, pozostaje mało zbadanym.

W artykule zostały przeanalizowane osiągnięcia szkół naukowych Uniwersytetu Jana Kazimierza w dziedzinie geografii historycznej. Między innymi, został zaakcentowany fakt, iż profesory uczelni tacy jak geograf Eugeniusz Romer, historycy Franciszek Bujak i Jan Ptaśnik byli znani w świecie naukowym również poza murami uniwersytetu. Zostały również zbadane prace magisterskie i doktorskie z okresu lat 1920–1930, tematyka których dotyczyła problematyki historyczno-geograficznej. Warto zaznaczyć, że prace te obejmowały dość obszerną tematykę oraz były przygotowane przez historyków, geografów oraz filologów.

Słowa kluczowe: Uniwersytet Jana Kazimierza, geografii historycznej, E. Rohmer, F. Bujaków.